

สถานภาพและความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา
ของโรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

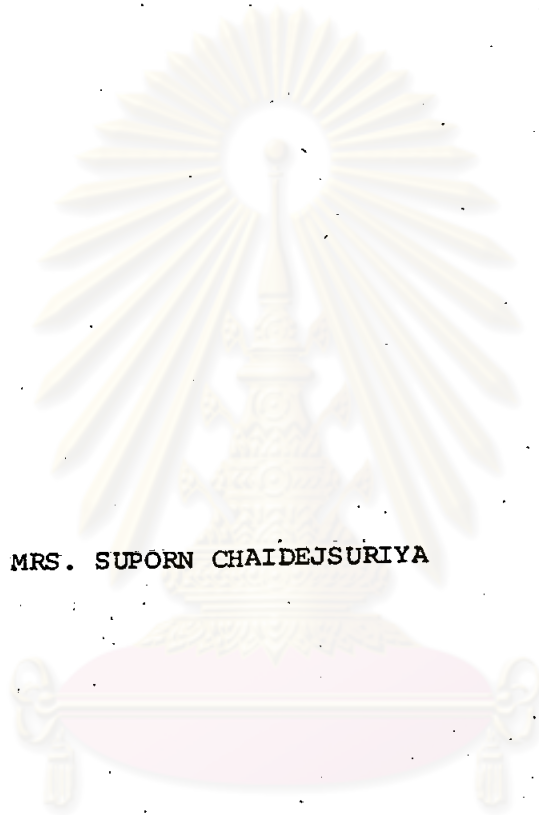

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาโสตทัศนศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๔

THE STATUS AND NEEDS FOR EDUCATIONAL MEDIA CENTERS
AT THE ELEMENTARY DEMONSTRATION SCHOOLS, BANGKOK METROPOLIS

MRS. SUPORN CHAIDEJSURIYA

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Audio-Visual Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1981

หัวข้อวิทยานิพนธ์ สถานภาพและความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียนสาธิตระดับ
ประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

โดย นางสุพร ชัยเดชสุริยะ

ภาควิชา โสตทัศนศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศุภกร สุวรรณาศรัย

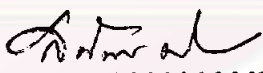
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพพร คุณาวุฒิ

ปีการศึกษา ๒๕๒๓

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประดิษฐ์ บุนนาค)

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุนันท์ ปัทมาคม)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศุภกร สุวรรณาศรัย)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพพร คุณาวุฒิ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการวิจัย

๑. พบว่าสถานภาพในการจัดดำเนินงานโสตทัศนศึกษามีปัญหาหลายประการ ร้อยละ ๘๘.๕ ของผู้บริหาร อาจารย์ และเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา เห็นว่ามีปัญหาเกี่ยวกับ ด้านการบริการให้ยืมโสตทัศนอุปกรณ์ รองลงมา ร้อยละ ๘๘.๑ เห็นว่ามีปัญหาใน ด้านการผลิต ซ่อมบำรุง และ ร้อยละ ๗๘.๖ เห็นว่ามีปัญหาใน ด้านการบริการพิเศษ ด้านการเรียนการสอน ส่วนสถานภาพด้านสื่อการศึกษา พบว่าโสตทัศนอุปกรณ์อยู่ในสภาพดี แต่มีไม่เพียงพอกับความ ต้องการ และโสตทัศนอุปกรณ์ที่แต่ละโรงเรียนยังขาดอยู่ ได้แก่ เครื่องบรรจุกระดาษไข, เครื่องถ่ายเอกสาร, และห้องปฏิบัติการเรียนประเภทต่าง ๆ สื่อการสอนที่อาจารย์ต้องการใช้มากที่สุด ร้อยละ ๘๖.๓ ได้แก่ ภาพประกอบการสอน รองลงมา ร้อยละ ๗๘.๕ ได้แก่ กระดานนิเทศ โสตวัสดุ และโสตทัศนอุปกรณ์

๒. ผู้บริหาร อาจารย์ และเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา มีความต้องการให้จัดตั้ง ศูนย์สื่อการศึกษา ขึ้นในโรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษา เป็นอย่างมาก โดยจัดให้มีสถานที่ บุคคลากร อุปกรณ์การบริการให้ยืมโสตทัศนวัสดุ การผลิตและซ่อมบำรุง ตลอดจนบริการพิเศษ ด้านการเรียนการสอน

ศูนย์ทรัพยากรพยากรณ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรให้มีการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับโรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษาของแต่ละโรงเรียน เพื่อเป็นศูนย์กลางในการจัดหา ผลิต และบริการสื่อการศึกษาและการฝึกอบรมให้กับอาจารย์ในทุกโรงเรียน

๒. โรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษาควรจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอเพื่อสนับสนุนงานโสตทัศนศึกษาในด้านสถานที่ บุคคลากร การจัดดำเนินงาน และโสตทัศนอุปกรณ์

๓. ควรมีการประสานงานติดต่อแลกเปลี่ยนความรู้ และให้บริการในด้านสื่อการศึกษาในกลุ่มโรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title : The Status and Needs for Educational Media Centers
At The Elementary Demonstration Schools, Bangkok
Metropolis.

Name : Mrs. Suporn Chaidejsuriya

Thesis Advisor : Assistant Professor Suporn Suwanasai

Department : Audio-Visual Education

Academic Year : 1980

A B S T R A C T

Purposes:

1. To study the prevailing conditions relating to the status and needs for Educational Media Centers At the Elementary Demonstration Schools.
2. To analyze various requirements of the Educational Media Centers in providing services to instructors at the Elementary level.

Procedures:

Questionnaires were designed and computerized to suit the system of work, and distributed to 162 administrators, instructors and audio-visual technicians. The completed questionnaires were subsequently analyzed with the SPSS comprehensive computer program to determine the Statistical value, the Median and the Standard Deviation.

Result

1. It was found that there were several problems of the audio-visual education program. Eighty-eight point nine percent of the instructors and audio-visual technicians' opinion were a problem of management and service while eighty-eight point one percent considered the problem of production and maintenance. Seventy-eight point six percent concentrated the problem of special service. As to the audio-visual media, it was found that the equipments available for each elementary demonstration school were in good condition but still inadequate, i.e. electro stencil cutting, mineograph machine, and certain types of teaching labs. Among the audio-visual media demanded by the teachers, ninety-six point three percent were still pictures and seventy-eight point five percent were display boards, audio-visual materials and equipments.

2. The administrators, teachers and audiovisual technicians needed very much educational media centers. The media center should provided locations, personnels, equipments, loan program, production and maintenance of equipments as well as special service of demonstration in teaching.

Recommendations:

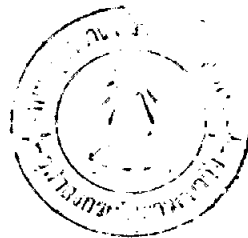
1. There should be an educational media center in each of the elementary demonstration schools in order to serve as a center for the production and services of educational medias. It is also to provide for the training program for teachers.

2. The elementary demonstration schools should Provided appropriate sufficient funds in supporting the facilities, personnel, and management of audio-visual education.

3. Coordination, providing services and exchange of experience among the schools in respect of the educational media centers should be promoted.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

ในความสำเร็จของวิทยานิพนธ์นี้ ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุนันท์ ปัทมาคม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศุภร สุวรรณาศรัย เป็นอย่างยิ่ง ที่กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ตรวจสอบแก้ไข ข้อบกพร่องผิดพลาดต่าง ๆ จนเป็นเหตุให้ผู้เขียนสามารถเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณ ท่านทั้งสอง เป็นอย่างสูงสุดไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ ผู้เขียนยังขอขอบพระคุณคณาจารย์และเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา ของโรงเรียนสาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามของผู้เขียน เพราะวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะไม่อาจสำเร็จได้เลยถ้าปราศจากความร่วมมือของท่านเหล่านี้

อนึ่ง ผู้เขียนใคร่ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และอาจารย์ มลิินทร์ สำเภาเงิน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติจากการวิจัยของผู้เขียน ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุด คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในบริการและความช่วยเหลือทางเอกสาร หนังสือ และตำราต่าง ๆ

ท้ายที่สุด ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ญ
สารบัญ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ฉ

บทที่

๑. บทนำ	๑
ความ เป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
ขอบเขตของการวิจัย	๓
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	๓
วิธีการดำเนินการวิจัย	๓
คำจำกัด ความของการวิจัย	๑๐
การสำรวจการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๑
การวิจัยในต่างประเทศ	๑๑
การวิจัยในประเทศ	๑๕
๒. การศึกษาขั้นพื้นฐาน	๒๗
ความ เป็นมาของศูนย์สื่อ การศึกษา	๒๗
การจัดตั้งหน่วยงานโสตทัศนศึกษาในประเทศไทย	๓๐
คำจำกัดความ	๓๑
การบริหารงานของศูนย์สื่อ การศึกษา	๓๖
หน้าที่โดยทั่วไปของศูนย์สื่อ การศึกษา	๓๗
งบประมาณ	๓๘

สารบัญ

หน้า

	บุคคลากร	๓๘
	โสตทัศนูปกรณ์	๔๑
	สถานที่	๔๒
	ประเภทของสื่อการสอน	๔๔
บทที่		
๓.	วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล	๕๕
	ลักษณะกลุ่มประชากร	๕๕
	ลักษณะข้อมูลที่รวบรวม	๖๕
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๖๕
	การดำเนินการวิจัย	๖๗
	การวิเคราะห์ข้อมูล	๖๘
๔.	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๑
	อภิปรายผลการวิจัย	๘๘
๕.	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	๑๐๑
	สรุปผลการวิจัย	๑๐๒
	สถานภาพงานโสตทัศนศึกษา	๑๐๒
	สถานภาพเกี่ยวกับโสตทัศนวัสดุ	๑๐๓
	ความต้องการการใช้สื่อการสอนของอาจารย์	๑๐๓
	ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา	๑๐๔
	ข้อเสนอแนะ	๑๐๖
	บรรณานุกรม	๑๐๘
	ภาคผนวก	๑๑๔
	ประวัติผู้เขียน	๑๓๖

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงจำนวนและคำร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตาม เพศ	๕๖
๒	แสดงจำนวนและคำร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตามอายุ	๕๗
๓	แสดงจำนวนและคำร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตามตำแหน่งหน้าที่	๕๘
๔	แสดงจำนวนและคำร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตามจำนวนปีที่สอน	๕๙
๕	แสดงจำนวนและคำร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตามหมวดวิชา	๖๐
๖	แสดงจำนวนและคำร้อยละของกลุ่มตัวอย่างประชากรแยกตามตำแหน่ง	๖๑
๗	แสดงจำนวนและคำร้อยละ แยกตามวุฒิสูงสุดของกลุ่มตัวอย่าง	๖๒
๘	แสดงจำนวนและคำร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตามความรู้และ ประสบการณ์ทางด้านโสตทัศนศึกษา	๖๓
๙	สถานภาพการจัดดำเนินงานโสตทัศนศึกษาด้านสถานที่ การจัดทำดำเนินงาน และการบริการให้ยืมโสตทัศนอุปกรณ์	๗๑
๑๐	สถานภาพการจัดดำเนินงานโสตทัศนศึกษาด้านการผลิต ข้อมบ่ารุง และ บริการด้านการ เรียนการสอน	๗๔
๑๑	ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานรวม เกี่ยวกับสถานภาพในการ จัดทำดำเนินงานโสตทัศนศึกษาแยกตามด้านต่าง ๆ	๗๖
๑๒	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างประชากรแยกตามโรง เรียน เกี่ยวกับสถานภาพในด้านสถานที่และการจัดทำดำเนินงานโสตทัศนศึกษา	๗๗
๑๓	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ประชากรแยกตามโรง เรียน เกี่ยวกับสถานภาพในด้านบริการให้ยืม	๗๙
๑๔	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ประชากรแยกตามโรง เรียน เกี่ยวกับ สถานภาพด้านการผลิตและข้อมบ่ารุงสื่อการสอนและโสตทัศนอุปกรณ์	๘๐

ตารางที่

หน้า

๑๕	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ประชากรแยกตามโรงเรียน เกี่ยวกับบริการทางการ เรียนการสอน	๘๑
๑๖	รายการจำนวนโสตทัศนวัสดุที่โรงเรียนมีอยู่และใช้การได้ แยกตามโรงเรียน	๘๒
๑๗	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ประชากร เกี่ยวกับความต้องการ ศูนย์สื่อการศึกษาในด้านสถานที่และการจัดดำเนินงาน	๘๔
๑๘	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ประชากร เกี่ยวกับความต้องการ ศูนย์สื่อการศึกษาในด้านการบริการให้ยืมวัสดุอุปกรณ์	๘๖
๑๙	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ประชากร เกี่ยวกับความต้องการ ศูนย์สื่อการศึกษาในด้านการผลิตและซ่อมบำรุง โสตทัศนวัสดุ	๘๘
๒๐	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ประชากร เกี่ยวกับความต้องการ ศูนย์สื่อการศึกษาในด้านการบริการด้านการ เรียนการสอน	๙๐
๒๑	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ประชากรแยกตามโรงเรียน เกี่ยวกับความต้องการ ศูนย์สื่อการศึกษาด้านสถานที่ การ จัดดำเนินงาน และการบริการให้ยืมวัสดุอุปกรณ์	๙๓
๒๒	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ประชากรแยกตามโรงเรียน เกี่ยวกับความต้องการ ศูนย์สื่อการศึกษาด้านการ ผลิตซ่อมบำรุงและ การบริการด้านการ เรียนการสอน	๙๔
๒๓	ความต้องการในการใช้โสตทัศนอุปกรณ์แยกตามประ เภทของ โสตทัศนอุปกรณ์	๙๖